

ὁ ἄνωθεν γαμπρός, στήν ὁποίαν ἄνωθεν προῖκα νά μὴν ἔχῃ νά κάμῃ εἰς καμίας λοῆς τρόπον τὸ παιδί της, ὀνόματι Δημήτρι, ὅπου ἔχει προκρένδο μὲ τὸν ἄνωθεν ποτὲ Νίκλο. Ἐτῆς ὡς ἄνωθεν εὐχαριστημένοι εἰς μαρτυρίαν τῶν κάτωθεν.

† ἀναστάσις σκορδίλης ¹⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.

† νικολὸς ἀθηνέος βεβαιώνω τὰ ἄνωθε.

15.

Ἀνώνυμον συνάλλαγμα τῆς 27 Δεκεμβρίου 1671.

Ἀναστάσιος Τούτσας (Βιβλ. 1 σ. 20).

† 1671 Δεκεμβρίου 27. Τὴν σήμερον ὁ παρὼν κύρ Δικαῖος ²⁾ Νίκλος ἀνταμῶς μὲ τὴ Σταμάτα ³⁾ τὴν ἀδελφή του ἀπὸ τὴ Μάνη καὶ δίδει ὁ ἄνωθεν Νίκλος τὴν ἄνωθεν ἀδελφή του καὶ τὸ ὅμοιο ἐμπαίνει θεληματικῶς τρόπου καὶ ἡ αὕτη Σταμάτα πρὸς τὸν εὐγενῆ σ(ι)ν(ιὸρ) Ἀναστάσιον Λογοθέτην διὰ κοπέλλα δουλεύτρα ἕως χρόνους δώδεκα, Ν^ο 12, καὶ ὑπόσχεται νὰν τὸν δουλεύῃ καὶ σεργίρῃ εἰς ὅλα τὰ χρειάζόμενα ὡς καὶ τὰς ἐπίλοιπας ὅλο τιμητικὰ καὶ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰ λόγια καὶ παραγγέλματα τοῦ ἄνωθε σ(ι)ν(ιὸρ) Λογοθέτη τοῦ σπιτίου μὴν ἡμπορῶντας νὰ ἔβγῃ ἕως τὸ ἄνωθεν τέρμενο, εἰ δὲ μὴν νὰ μὴν μπορῇ νὰ γυρεύῃ τίβοτις, καὶ ἔπειτα νὰ τὴν παντρεύῃ ⁴⁾ ὁ ἄνωθεν Λογοθέτης διὰ τὴν

¹⁾ ἀναστάσις σκορδίλης. Οἶκογ. Σκορδίλη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1510 μαρτυρεῖται ἐκ Κρήτης, Κυθήρων κ. ἄ. Ἐν Κρήτῃ μαρτυρεῖται εἰς Σφακιά τῷ 1435. Ἦτο δὲ μία τῶν σημαντικωτέρων ἀρχοντικῶν οἰκογ. τῆς νήσου κατὰ τὴν δευτέραν βυζαντινὴν ἐποχὴν (ΙΑ καὶ ΙΒ αἰῶνα) καὶ ἐπὶ ἐνετοκρατίας (ΙΓ - ΙΖ αἰῶνα). Κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπετέλουν ἓνα τῶν 12 ἀρχοντικῶν οἰκῶν τῶν σταλέντων ἐκ Βυζαντίου καὶ ἀποκατασταθέντων εἰς τὴν Κρήτην ἐπὶ Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Καρύκη. Βλ. Σ. ΞΑΝΘΟΥ-ΔΙΔΗ, Τὸ δίπλωμα (προβελέγιον) τῶν Σκορδιλῶν Κρήτης. *Ε.Ε.Β.Σ.* 2 (1939) σ. 300, 304 κ. ἐξ.

²⁾ Δικαῖος Νίκλος. Τὸ ὄνομα Δικαῖος ὡς βαπτιστικὸν εἶναι καὶ σήμερον ἐν χρήσει κυρίως εἰς Μέσα Μάνην (τ. δ. Μέσσης). Εὐχρηστοὶ ἐνταῦθα οἱ τύποι Δικῖος ὁ, ἀλλὰ Δικαιοῦ ἡ, ἡ σύζυγος τοῦ Δικαίου. Δικίακας ὁ, Δικαιάρα, ἡ (μεγεθ.). Δικαιούνη, τό (ὑποκορ.). Καὶ οἶκογ, ἐπών. ἐξ αὐτοῦ Δικαιάκος. Ἀλλαχοῦ εὐρεῖται καὶ τὸ θηλυκὸν Δικαία ἡ, ὡς βαπτιστικόν. Τὸ ὄνομα ἔχει τὴν ἀρχὴν του ἐκ τοῦ μοναχικοῦ βίου. Δικαῖος εἶναι ὁ προϊστάμενος εἰς τὰς σκήτας καὶ ἐκλεγόμενος δι' ἐν ἕως τρία ἔτη ὑπὸ τῶν σκητιωτῶν μοναχῶν ἐπέχων θέσιν ἡγουμένου. Βλ. L. PETIT, Actes de l'Athos εἰς παράρτημα *Βυζαντινῶν Χρονικῶν Πετροπόλεως* τόμ. X. σ. 57, 58, 59, 63.

³⁾ Σταμάτα. Ὁνομα γυναικὸς σύνηθες εἰς Μέσα Μάνην καὶ σήμερον. Ὡς εὐχρητικὸν ὄνομα ἐδίδετο ἵνα σταματήσῃ ὁ δαίμων τῆς θηλεογονίας ἢ τοῦ θανάτου. Ἐν Μάνῃ οἱ τύποι Σταματούλλα, Σταματίνα, Σταματιανή, Σταματικὴ καὶ ὑποκορ. Σταματικό, τό. Περὶ τῶν τύπων τοῦ ὀνόματος ἀλλαχοῦ βλ. Α. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ, Τὰ νεοελληνικὰ κύρια ὀνόματα ἱστορικῶς καὶ γλωσσικῶς ἐρμηνευόμενα. Ἀθῆναι 1912 σ. 168, 169. Πρβ. X. I. Α. 9 σ. 95 - 96.

⁴⁾ Εἰς τὰ τοιούτου εἶδους συμφωνητικὰ ἀναφέρεται καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ γάμου διὰ τὸν ὅποιον θὰ ἐνδιαφερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης. Πρβ. Δ. Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΝ, Γενεαλογικὰ Ἀγγε-

ψυχὴν του, καθὼς εἶχε τοῦ ἀρέσει. Ἔτσι εὐχαριστημένα τὰ μέρη ὑπὸ μαρτυρίας τῶν κάτωθεν.

† Ἰω. Νομικὸς μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε

† Ἱερομνήμος Γεροφάλου μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε.

16.

Μίσθωσις ἐργασίας τῆς 25 Μαρτίου 1672. Νοτάριος Β. Μπονσινιόρ (Βιβλ. 87 σ. 243).

† 1672 Μαρτίου 25. Ὁ κὺρ Πέτρος Νίκλος τοῦ π(ο)τ(ἐ) Νικόλα ἀπὸ τῆ Μάνη καὶ ὁ κὺρ Ἀντώνης Νίκλος ὁ γιὸς του ἐσυμφωνήσανε μὲ τὸν παρόντα σ(ινιὸρ) Ἀντώνιο Πεταλᾶ¹⁾ καὶ ὁμπλιγάζεται ὁ αὐτὸς Ἀντώνης νὰ σταθῇ μὲ τὸν ἄνωθεν Πεταλᾶ νὰ τὸν δουλέψῃ διὰ κοπέλλι τῆς ρόγας²⁾ χρόνους δύο, πρῶτους ἐρχομένους, ἀρχινῶντας ὁ καιρὸς ἀπὸ τὴν πρώτη Ἀπριλίου ἐρχομένου, δουλεύοντας τιμημένα καὶ ἐμπιστεμένα ὡς καθὼς εἶναι τὰ ὁμπλιγα τῶν δουλευτάδων εἰς ὅ,τι δουλειὰ τόνε διορθώνουν³⁾, τόσο μέσα ὥσάν καὶ ὅξω· καὶ διὰ μερτζέδε του νὰν τοῦ δώσῃ τὸν κάθε χρόνον ριάλια πέντε, ἰν τοῦττο⁴⁾ ριάλια δέκα διὰ τὶς ἄνωθεν δύο χρονιές καὶ τὰ ροῦχα του, τὰ ὀρδινάρια ὅπου δίνουνε τῶν δουλευτάδων. Καὶ εἰς τὸ παρὸν, ὁ ἄνωθεν πατέρας καὶ γιὸς ἐλάβανε ἀπὸ τὸν ἄνωθεν σ(ινιὸρ) Πεταλᾶ τὰ ἄνωθεν ριάλια δέκα καὶ κράζονται πληρωμένοι καὶ εὐχαριστημένοι καὶ ὑπόσχονται ὅτι ὁ αὐτὸς κὺρ Ἀντώνης νὰ σταθῇ νὰ τελειώσῃ ἰντιεραμέντε τὸν ἄνωθεν καιρὸν του, τὶς δύο χρονιές, διατὶ ἂ φύγῃ καὶ δὲν τὸ ξεύρῃ ὁ αὐτὸς πατέρας του νὰ σουπλίρῃ ὡς ἄνωθεν, νὰ εἶναι σοττοπόστοι νὰ τοῦ πιστρέφουνε ὀπίσω τὰ ἄνωθεν ριάλια δέκα καὶ νὰ χάνῃ τὸν κόπον ὅπου ἤθελε ἔχει δουλευμένον καὶ νὰν τοῦ ποκρίνεται εἰς κάθε σπέζα, νιάννα, ἰντερέσσε ὅπου ἤθελε ρισαντίρει αὐτὸς σ(ινιὸρ) Πεταλᾶς καὶ ἔ τοῦττο σίμουλ καὶ ἰνσόλιδουμ⁵⁾ καὶ ἂλ ἰκόντρο καὶ ὁ Πεταλᾶς, ἂν τόνε διώξῃ δίχως αἰτίαν λεγκίττιμα, νὰν ἀνταποκρίνεται ἰντιεραμέντε τὸν κόπον του, καὶ ἐπειδὴ καὶ πρωτύτερα ὁ Δημήτρης Νίκλος, ὁ γιὸς τοῦ ἄνωθεν Πέτρου, νὰ δούλεψε τὸν αὐτὸν σ(ινιὸρ) Πεταλᾶ μῆνας εἴκοσι δύο, διὰ τὸν ὁποῖον καιρὸν ἐλάβανε ὁ ἄνωθεν πατέρας τὴν εὐχαρί-

λικῆς Νίκλη - Σολωμοῦ, Ἀθηνᾶ, 52 (1918) σ. 242 (Ἐγγραφον ἐκ Ζακύνθου τοῦ ἔτους 1670).

¹⁾ Ἀντώνιος Πεταλᾶς. Ἡ οἰκογ. Π. μαρτυρεῖται ἐν τῇ νήσῳ ἀπὸ τοῦ 1630.

²⁾ κοπέλλι τῆς ρόγας = ἔμμισθος ὑπηρέτης. Ρόγα = ὁ μισθός.

³⁾ εἰς ὅ,τι δουλειὰ τόνε διορθώνουν = εἰς οἵανδήποτε ἐργασίαν τοῦ ἀναθέτουν.

⁴⁾ ἰν τοῦττο (in tutto) = ἐν ὅλῳ.

⁵⁾ σίμουλ καὶ ἰνσόλιδουμ (simul et insolidum). ἄλλου ὁμοῦ καὶ ἰν σόλιδουμ. Τυπικὴ φράσις παραμείνασα ἐξ ἀρχαιοτέρων χρόνων. Πρβ. Χριστιανικὴν Κρήτην 1 (1912) σ. 133 καὶ Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 3 (1928) σ. 492.

